

MIKKO IJÄS
ERAMORE

MIKKO IJÄS
ERAMORE

Äidilleni.

Mikko Ijäs
Eramore
BoD – Books on Demand

© 2017 Mikko Ijäs

Valmistaja: BoD – Books on Demand GmbH, Norstedt, Saksa

Kustantaja: BoD – Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kansigrafiikka: Aleksi Tamminen

ISBN 978-951-568-191-1

Esinäytös

U nohdus kannoillaan hän tarttui tärisevillä käsillään varastohallin nuhjuiseen peltioveen. Hän kampesi sitä puoli askelta ylös ja livahti sitten sisään narskuvan luukun perässään maan pintaan pudottaen. Tomua pölähti seisovaan ilmaan paksuna kerroksena.

Säkkipimeä huone tuoksui pölyltä, lialta, ruosteisilta kannatinpalkeilta ja menneiltä kierroilta.

Maan alle louhitun kammion ilmassa maistui erilainen hankaluus kuin kaupungin betonipölyn kyllästämässä hapessa, kun sitä sävytti mahdollisuus, ulkopuolisuus ja kuolema.

Hän etsi housujensa sivutaskusta kitukasvuisen kurkun kokoisen mustan LED-taskulampun, jonka sähkölataus oli jo hiipunut. Kellertävä valokiila nousi laajaan tilaan. Katutasolta kammion kokoa oli ollut vaikea hahmottaa, vasta nyt hän alkoi tajuta tilan avaruuden.

Hän käänteli lampun valokiilaa lattiaan, seiniin ja kattoon kutitellen sillä luolamaisen tilan harmaita, teräviä kiviseiniä, sitten lamppu rätisi pimeäksi.

Kun valo tuli takaisin, käväisi sen hohde ihmismäisessä muodossa.

Sydän murjoi rinnassa, kun hän tunsu jähmettyvänsä paikoilleen, raskaana kuin tilaa ympäröivät kiviseinät.

Lampun akku antoi kokonaan periksi, vähäinenkin valo kuoli hänen edestään. Hän pysyi hetken paikallaan, kunnes alkoi taas edetä, latoen kaiken luottonsa kuulo- ja tunnisteluaisleihinsa.

Hiljaisuus kiertyi ympärille, sitä rikkoi vain katkonaisista askeleista kuulunut raahustus. Kammion pimeys oli melkein läpäisemätöntä. Hän roikotti käsiään suorina, tunnustellen etualaansa. Rakottuneet kädet haroivat seisovaa ilmaa, kunnes jalkaa toisensa eteen satoja kertoja siirrettyään hän tunsu jotakin sormenpäissään.

Sormet kulkivat varovasti sen pinnalla, hän tunsu pyöreät muodot; kovan, mutta taipuisan, nahkamaisen materiaalin; teräviksi ajoittain muuttuvat kulmat.

Hän halusi huutaa – huutaa yli pimeyden, yli pölyn, yli valheiden.

Kun kolinat ja ihmisten huudahdukset kaikuivat takaa ja taskulamppujen keltaiset kiilat pyörivät seinillä, valahti hän polvilleen ja risti sormensa takaraivolleen.

Tavaraton huone oli luukusta kajastavaa savunsinistä hohdetta lukuun ottamatta pimeä, ja siellä haisi eltaantuneelta.

Hänellä ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin odottaa, odottaa ja odottaa. Kaksi kertaa päivässä metallioven pienestä luukusta työnnettiin neliskulmainen lautanen, jonka keskelle oli annosteltu siivu kovettunutta korvikelihaa. Ruoan liiallinen suolaisuus sai hänet himoitsemaan vettä, jota tarjottiin yleensä yksi lasillinen päivässä. Aina hän ei saanut sitäkään vähää.

Kurkku tuntui hiekkaiselta, ravinnon ja nesteen nielemisestä alkoi vankeuden edetessä tulla yhä hankalampaa.

Pian tapahtuva olisi väistämätöntä, mutta se tekisi eron,

miten hän siihen suhtautuisi. Hän halusi kuolla ylpeänä.

Hän tiesi jotakin, mitä kukaan muu katutasolla ei voinut tietää. Ehkä he aavistivat, mutta eivät todella tietäneet. Tieto hengittäisi hänessä. Se rauhoitti, johti ajatukset taaksejäävistä muualle.

Ei kyyneleen kyyneltä. Reaktion käännyttäminen oli kuitenkin paljon vaikeampaa ja henkisesti satuttavampaa kuin hän oli uskonut.

Huoneen ovi avattiin. Ärhäkkä, kapoinen valonsäde kasvoi oviaukon kanssa kilpaa, sokaisten pimeyden herkeksi hautomat silmät. Valkoisiin pukuihin sonnustautuneet hahmot kävelivät ronskisti huoneeseen ja tarttuivat häntä hartioista. Hahmot olivat nälän ja vankeuden uuvuttamalle ilmassa sumuina leijuvia hauraita hourekuvioita, joiden epäselvät äänet ja liikkeet tapahtuivat kuin läpi pölyisen kankaan, jota vihuri riepotteli.

Hän terästi aistejaan, yrittäen saada selvää heidän katkonaisesta puheestaan.

”... valmis?”

”se... helppoa...”

”... usko.”

”heil...”

Läps, läps.

”Tajuaako tuo mitään?” Kalju mies kysyi pariltaan, joka oli vanterampi, nuorempi ja selvästi komeampi – synkällä tavalla maalauksellinen.

”Taitaa olla muissa maailmoissa”, nuorempi miehistä sanoi.

”Ei hän vielä ole, Ed”, kaljupää toppuutteli kolkosti nauhtaen. ”Ei vielä.”

Pitkään jatkunut puhumattomuus oli kovettanut kielenkant betoniksi. Jokainen sana – täysistä lauseista puhumattakaan – tuntui kamppailulta omaa fyysikkänsä vastaan.

”Haluan –”, hän raakkui.

Huoneeseen saapuneet miehet kohottelivat kulmiaan synkeän näköisinä.

”Yritätkö sanoa jotakin? Emme me tulleet tänne kuuntelemaan sinua”, kaljupää totesi.

”Mitä sinä sanoit?” Toinen miehistä käänsi katseensa lattialla nestehukassaan hourailevaan surkimukseen, välittämättä toverinsa toteamuksesta.

”Kertoa...”

”Kertoa? Se sanoi kertoa”, kaljupää nyökytteli. ”Haluan kertoa.”

”Niin sanoi... kenelle ja mitä?”

”Mietitkö oikeasti tuollaisia? Samantekevää! Meidän on määrä näpäyttää tätä pahalaista ja kaikkea sitä, mitä hänen tempustaan mahdollisesti seuraa.”

”Haluan kertoa...”, hän toisti. ”En kadu mitään. Kuulit-teko?”

Kalju mies tuhahti. ”Ai kuulimmeko? Jaksaa vielä uhotakin.”

”Herää kysymys”, nuorempi miehistä sanoi. ”Onko meillä tähän oikeus?”

”Me olemme oikeus”, kalju sanoi synkeästi. ”Viskataan katolta alas, lähetetään palaset pois – kaikki mikä jää jäljelle. Hän on kaiketi korkeanpaikankammoinen.”

Vanki tunsivat vatsansa muljahtavan.

”Ei! Tai siis... hän ei ansaitse nopeaa, silmänräpäyksessä tapahtuvaa loppua. Suoritetaan rikkomuksen arvoinen kurin-pitotoimi, annetaan aikaa miettiä tekojaan.”

Vanki piti mahastaan kiinni vaikeroiden.

”Luuletko että...” Nuorempi mies katseli tätä päätään kallistaen. ”Luuletko että tämä menee sallitun rajoissa?”

”Muista keitä me olemme.”

”Onko unohtaminen vaihtoehto?”

Toinen heistä pyöritti napakasti päätään.

Vanki tunsikin miten miehet raahasivat häntä puolitunnottomista jaloista. Kuului rahinaa, kun selän kangas hieroi kivilaattoja vasten.

Sumuisena raottuvissa silmissä vilahdellut harmaa, kuiva ja pysähtynyt maailma teki kuolemaa. Sitä asuttivat ihmiset, joiden sydän löi, mutta silmät eivät nähneet, vaikka sisin puhui omiaan.

Seuraava olkoon rohkeampi.

Seuraava olkoon taidokkaampi.

Seuraava olkoon –

Sitten tuli pimeää.

Ja valoisaa.

ENSIMMÄINEN OSA

Pari

Niin alkoi hänen viimeinen kiertonsa.
 Taivas yllä jakautui kahdeksi puolikkaaksi, toisen
 puolen sulkeutuessa tumman pilvimassan sisään,
 kun vastakkaisella laidalla kirkkaat, purppuraiset säteet helot-
 tivat vaakasuorasti ahavoituneeseen kaupunkiin ja Lotchcoten
 aseman töpötettyyn betoniseinään.

Ulkona olisi voinut kävellä jo aamulla ohuessa, hihattomassa
 paidassa.

Menneiden aikojen betonivalumuotituksella luotu rakennus
 kiehui kuumimpina päivinä yhtenä suurena hornankattilana;
 sen karhealla pinnalla pystyisi varmasti kuumentamaan köy-
 käisen ateriansa. Helle toi mukanaan entistä tunkkaisemman,
 kivisemmän lemun, jota edes tehokas ilmastointi ei pystynyt
 leyhyttämään tiehensä.

Onneksi niin kuumat ilmat alkavat olla tältä erää ohi.

Lotchcote oli kylmänharmaa, täydellisen neliskanttinen,
 kolmikerroksinen vankka tukikohta, joka oli vähintäänkin yhtä
 ruma kuin suurin osa suljetun kaupungin arkkitehtuurista,
 mutta sen sisällä sykki jännittävä, ainutlaatuinen sydän; se
 oli periaatteessa hallinnon ohjauksessa, mutta käytännössä
 Elonpuolustajat saivat oman toimivaltansa rajoissa operoida
 omassa rauhassaan.

Jossain vaiheessa Kofi Cooper oli alkanut jopa pitää asemansa tutun turvallisesta tunkkaisuudesta. Siitäkin, kun oli käynyt ilmi, ettei betonivalumuotitus kestänyt erityisen hyvin ajan hampaan nirskuntaa kuivien tuulien puristuksessa.

Vankka, aitopuinen etuovi oli nähnyt parhaat kiertonsa jo ennen Edwin Eley'n yhden miehen kostoretkettä – harvinaisesta materiaalista valmistettu sisäänkäynti oli kolhuilla kuin petetyn miehen itsetunto.

Luukku avautui Kofin käsissä sisäänpäin. Se valitti äänekäästi, tavalla, jonka hän oli kuullut tuhansia kertoja. Hän kolautti pähkinänruskeat, lievästi pölyiset saappaansa kynnyksen yli.

Kofi saapui Lothcoten himmeään vastaanottoaulaan, joka heräsi eloon yhden ainoan naisen läsnäololla – tämä valaisi sitä tehokkaammin kuin katonrajassa sätkivät himmeät, 10 watin loisteputket 2700 kelvinin lämpimine sävyineen, jotka nuokuttivat iltaisin työläisiä penkkeihinsä.

Se nousi yhtenä lämmön rintamana Gretchen Bianchin ylöspäin kääntyvistä suupielistä, tuikkivista silmistä ja punoitavista poskista. Aulavastaavalla ei tuntunut koskaan olevan huonoa päivää, tai sitten karehdittavan lempeästi ikääntynyt nainen vain kätki ne olemuksensa sisään erityisen taidokkaasti.

Ole jatkuvasti surullinen ja olet epäilyttävä, naura jatkuvasti ja olet vielä epäilyttävämpi. Ehkä hänen hymynsä on paksun panssarioven ensimmäinen luke.

”Kofi”, Gretchen sanoi äänellä, josta kaikui aikojen saatossa hiotunut tuttavuus – jotain hyvän työtoveruuden ja ystävyysvälistä.

”Gretch.”

Kofi huomasi ikkunan valokiilassa pöllysäikeitä.

”Rauhallisen näköistä.”

Pirun tylsän näköistä.

Gretchenin pupillit tuikkivat kuin Lotchcoten tietokoneiden huomiosignaalit. Pienille huulille ajelehti hymy, jonka näyttävyyks oli saanut Eramoren visailulähetystenkin naisjuontajat kateellisiksi.

Hän ei edes tarvitse tuekseen syvään uurrettua, kehojen muotoja nuolevaa vitivalkeista toppia.

Kofi ei voinut kuvitella hienostuneen vähäeleisesti pukeutuvalla Gretchenillä sellaista halpaa vaatekertaa.

Olisiko hänestä tullutkin juontaja, jos Gretch ei olisi valinnut uraa Lotchcotessa? Se saa kysymään, miksi hemmetissä tuo nainen valitsi uran täällä!

Kofi räpäytti silmiään ja pudisti melkein huomaamattomasti päätään.

”Mitään ei tapahdu, ei yhtään mitään, mutta se on kai sitten hyvä asia, tavallaan”, Gretchen totesi pyöritellen mantelin muotoisia silmiään. ”Olemme hoitaneet työmme niin kuin kuuluukin. Hyvä me. Elonpuolustajat!”

”Tuo olisi ehkä totta, jos meillä olisi jotain hoidettavaa.”

”Älä nyt vie happeani.” Gretchen koputti liioittelun napakasti tumman pöytänsä pintaa naurahtaen, vain ikivanhan tavan vuoksi.

Kofi hymähti, vaikka hän tunsikin olevansa tänään tuhansina sirpaleina. Gretchenin olemus liimasi kaksi niistä toisiinsa, mutta liima oli vielä aivan liian tuoretta.

”Roy... onko päällikkö jo tuolla ylhäällä?” *Niin monet... niin piron monet haluaisivat istua siihen hikiseen lasitoimistoon, mutta jo yhden päivän jälkeen se tuoli polttaisi persauksen syville rakoille.*

Kofi tunsikin Gretchenin syvän tuijotuksen.

”Kuulin ainakin kolistelua portailta hetki sitten. Ehkä Roy ihan oikeasti nukkuu yötkin siinä huoneessaan. Minä en ole muistaakseni ikinä ollut paikalla ennen häntä. Se on... aika kummallista”, Gretchen sanoi.

Miksi sinun pitäisikään? Kofi mietti.

”Miksi sinun pitäisikään”, hän sanoi.

Gretchen kohautti jänteitä hartioitaan. Tämä omasi naiseksi jyrkävän luuston. ”Pearson varmaan ryystää posket lommolla sitä aamujuomaansa – sitä missä on käsittämättömät neljä makeutuskuintia ja enemmän soijamaitoa kuin kahvia. Hei, sanoinko sitä tosiaan vahingossa kahviksi? Pidätä minut, Kofi Cooper! Herra KC, tee nyt jotain!”

Herra KC...

”Pidätä? Miksi? Gretch, et ole tehnyt ainakaan tietääkseni mitään pahaa. Tietääkseni.”

”Enkö tosiaan?” Gretchen kääntyi vasen silmä viiruna. ”Niin, en ehkä vielä...”

”Kuules, minä tästä lähdenkin.” Kofi tökki peukalollaan taakseen. ”Minulla on Roylle yksi tärkeä asia.”

”Jaa yksikö vain?” Gretchenin lanteet keinuivat, kun tämä nosti kämmenensä pystyyn. Hän käveli takaisin näyttöpöytäteelleen.

Roy Pearsonin hikiseen ylätoimistoon pääsi, kun nousi ensin kaksi kiemurtelevaa porrasrivistöä Lothcoten päähuoneesta. Toimisto sijaitsi ylhäällä neliskanttisen lasikuvun sisällä. Halutessaan johtohuoneen läpinäkyvät seinät sai piiloon paksuilla, öljynmustilla kaihtimilla.

Kofi toivoi koko sydämeästään, että Roy pudottaisi tälläkin kertaa kaukosäätimensä napista ihmettelevät silmäparit pimeyteen.

Massiivisen keinopuupöytänsä vieressä seisoskellut tanakka mies huomasi Kofin heleästi sinertävän lasin läpi. Elonpuolustajien päällikön pyylevä, karvainen käsi nousi ilmaan.

Kofi nappasi raskaasti ilmaa keuhkoihinsa ja puhalsi sitten syvään. *Miten ihmeessä happi voi maistua näin katkeralta? Minun pitäisi nyt nauttia jokaisesta hengenvedostani enemmän kuin mistään tällä*

Murra minuutesi kahleet.

Eteerinen Kofi Cooper kulkee arvoituksellisen kaupunkinsa repeileviä katuja Elonpuolustajana – Eramoren virkavallan edustajana. Työn ja elämän toistaessa itseään, roikkuu pölyisessä ilmassa synkkä mullistus. Velvollisuuksien hatarasti kannatteleva maailma vaikuttaa lopullisesti sortuvan, kun käyntiin sysäytyy tapahtumaketju, jonka punaiset jäljet tuntuivat johtavan myyttiseen hallintorakennukseen.

Sammuvan Pohjoisen kirjoittaneen Mikko Ijäksen toisen romaanin monikerroksinen ja silmät tekstiin liimaava juoni yhdistää perinteistä etsiväkertomusta suljetun lokaation mysteeriiin. Lopputuloksesta huokuu intohimo viihdyttää ja yllättää – sekä kertoo jotakin ajatuksia herättävää.

